

Úloha vedeckej komunikácie vo vnímaní a presvedčeniach občanov EÚ

Výsledky
a odporúčania
z projektu
CONCISE



Odporúčania pre rozhodovacie orgány EÚ

Hlavným cieľom projektu CONCISE je zistiť, akú úlohu hrá vedecká komunikácia o pôvode presvedčení, vnímaní a poznatkoch týkajúcich sa vedeckých otázok. Na dosiahnutie tohto cieľa uskutočnil projekt CONCISE päť verejných konzultácií s občanmi v Lisabone (Portugalsko), Valencii (Španielsko), Vicenze (Taliansko), Trnave (Slovensko) a Lodži (Poľsko) za účasti takmer 500 občanov. Tieto konzultácie umožnili tímu CONCISE zhromaždiť informácie z rôznych regiónov EÚ a poskytnúť porovnateľné a spoľahlivé informácie o všeobecnom vnímaní občanov EÚ v súvislosti so štyrmi skúmanými vedeckými „horúcimi“ témami: vakcínami, používaním doplnkovej a alternatívnej medicíny, klimatickou zmenou a bezpečnosťou potravín.

CONCISE má v úmysle vyvolať celoeurópsku diskusiu o vedeckej komunikácii, do ktorej bude zapojená široká škála zainteresovaných strán, od médií po tvorcov politik, od vedcov po obchodné spoločnosti, od vedeckých komunikátorov po organizácie občianskej spoločnosti. CONCISE si kladie za cieľ poskytovať kvalitatívne vedomosti prostredníctvom konzultácií s občanmi o prostriedkoch / kanáloch, ktorými občania EÚ získavajú svoje prírodovedné vedecké poznatky, a o tom, ako tieto vedomosti ovplyvňujú ich presvedčenia, názory a vnímanie.

Ciele projektu

Pre dosiahnutie celkového cieľa CONCISE boli stanovené nasledujúce čiastkové ciele:

- 1 Zlepšiť chápanie, ako medzi európskymi občanmi vznikajú presvedčenia a vedomosti o otázkach súvisiacich s vedou a technológiami.
- 2 Preskúmať existujúce štrukturálne prekážky, ktorým v súčasnosti čelia vedci a iné zainteresované strany v oblasti výskumu a inovácií vrátane tvorcov politik, ktorí sa pokúšajú úspešne komunikovať o vede.
- 3 Vyhodnotiť existujúce modely výučby vedeckej komunikácie komunikátorov a vedcov v Európe a analyzovať, ako vypracovať akčný plán vrátane odporúčaní a otázok, ktoré by sa mali preskúmať.
- 4 Umožniť aktívnu účasť občanov na postupoch vedeckého výskumu v súlade s koncepciou zodpovedného výskumu a inovácií prostredníctvom využívania metodiky verejnej konzultácie.
- 5 Zmerať pozitívne alebo negatívne vnímanie občanov zúčastňujúcich sa na verejných konzultáciách o vybraných vedeckých témach.



Trvanie projektu: December 2018 - Január 2021

Koordinátor: Universitat de Valencia, Španielsko

Partneri: Observa Science in Society (Taliansko), FyG Consultores (Španielsko), University of Łódź Faculty of Economics and Sociology (Poľsko), Trnava University (Slovensko), Danmar Computers (Poľsko), The Institute of Social Science of the University of Lisbon (Portugalsko), Asociación Española de Comunicación Científica (Španielsko), Studies Center on Science, Communication and Society- CCS- Universidad Pompeu (Španielsko)

Financovanie: Program Európskej únie pre výskum a inovácie- Horizon 2020

Metodológia

Základnou metódou, ktorá je základom projektu CONCISE, sú verejné konzultácie s občanmi v každej krajine zamerané na kanály a zdroje, prostredníctvom ktorých dostávajú vedecké informácie, dôveru, ktorú vkladajú do týchto kanálov a zdrojov, a ich návrhy na zvýšenie kvality vedeckej komunikácie.

Diskusie v rámci konzultácií sa zamerali na štyri vedecké témy: **klimatická zmena, geneticky modifikované organizmy, očkovanie a doplnková a alternatívna medicína**. Diskusie zohľadňovali postoje a presvedčenia občanov k vede, a boli štruktúrované okolo troch hlavných cieľov:

1. Ako sú občania informovaní,
2. Spoľahlivosť zdrojov,
3. Návrhy na zlepšenie vedeckej komunikácie.

Občanov pre verejné konzultácie sme získavali najmä prostredníctvom sociálnych sietí, inštitucionálnych zoznamov adresátov, plagátov a letákov, a cielených e-mailových kampaní.

Verejné diskusie sa uskutočnili od septembra do novembra 2019. Prvá sa uskutočnila v Taliansku a posledná v Portugalsku. Celkovo sa zúčastnilo 497 účastníkov s miernou prevahou žien. Snažili sme sa dosiahnuť nie reprezentatívnu vzorku, ale skôr rozmanitosť a zahrnutie rôznych hľadísk.

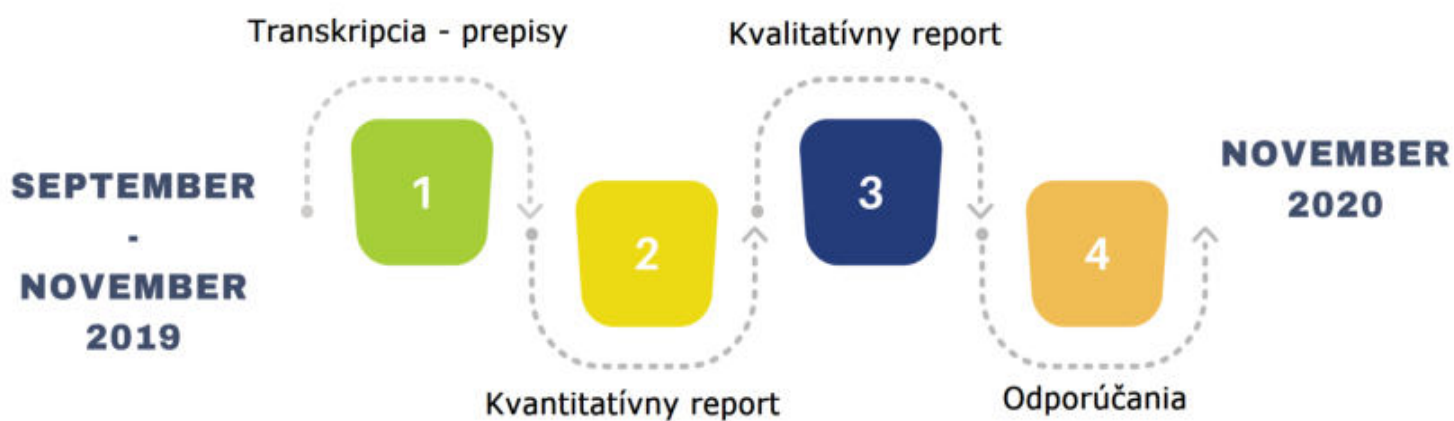
Účastníci boli rozdelení do skupín, každá po 7 až 10 osôb, spolu s moderátorom a pozorovateľom. Verejná diskusia prebiehala celý deň, pričom o dvoch témach sa diskutovalo ráno a o ďalších dvoch popoludní. Diskusie sa riadili spoločným scenárom, s ktorým súhlasili všetky národné tímy, a boli zaznamenané a úplne prepísané.



Po realizácii výskumu boli všetky záznamy prepísané a anonymizované. Prepisy rozhovorov boli potom prevedené do textového formátu pre následné kvantitatívne spracovanie softvérom T-Lab a pre kvalitatívnu analýzu softvérom NVivo.

Ako základ pre analýzu bol použitý jednotný kódovací kľúč pre všetky krajiny, ktoré boli do výskumu zapojené. Súčasťou analýzy tiež boli štandardizované dotazníky, ktoré boli zhromaždené v tlačenej podobe po každom kole diskusie a následne boli vyhodnotené v softvéri IBM SPSS Statistics.

Výsledky výskumu obsiahnuté v tejto kvalitatívnej analýze a citácie účastníkov sú ilustračné.



- Na Slovensku je všeobecne nízky záujem a nedostatok diskusií o téme vedeckej komunikácie.
- Médiá sú najbežnejšie používaným zdrojom informácií, uprednostňované sú digitálne médiá pred tradičnými.
- Internet je lídrom medzi digitálnymi médiami a má trikrát viac referencií ako sociálne siete.
- Knihy a časopisy sú dodnes veľmi populárne zdroje vedeckých informácií.
- Rozhlas je menej populárny zdroj vedeckých informácií.
- Odborníci a názoroví lídri boli vnímaní zo strany respondentov ako druhí v poradí, čo sa týka dôležitosti využívania zdrojov.
- Rodinný okruh je tretím najčastejším zdrojom informácií, ktorý je často kombinovaný s okruhom priateľov a známych.
- Pokiaľ ide o organizácie a inštitúcie, nie sú považované za dôležitý informačný kanál, s výnimkou národných vládnych organizácií (inšpektoráty, kontrolné orgány) a niektorých medzinárodných organizácií (WHO).
- Pri pohľade na úroveň informácií prevládajú medzinárodné zdroje (niekedy kombinované s úrovňou EÚ) nad národnou a miestnou úrovňou.
- Občania vnímajú vedeckú komunikáciu z hľadiska kvantity, ako aj kvality. Z pohľadu kvantity občania potvrdzujú nedostatok informácií, v kvalite potvrdzujú vyššiu mieru zavádzajúcich informácií.

Klimatická zmena

- Táto téma je medzi občanmi veľmi rozšírená a jej dôležitosť je vnímaná v každodennom živote.
- Väčšina účastníkov získava informácie prostredníctvom komunikátorov, najmä novinárov.
- Mnoho účastníkov považuje svoje osobné skúsenosti za relevantný zdroj informácií.
- Zaujímavým zistením je, že mnohých respondentov najviac ovplyvňuje vizualizácia prostredníctvom obrázkov, fotografií, videí alebo dokumentov.
- Množstvo účastníkov vyjadrilo názor, že médiá sú zahltené informáciami o klimatickej zmene.

Geneticky modifikované organizmy

- Táto téma bola v našej spoločnosti vnímaná ako málo diskutovaná, respondenti potvrdili často zmätočné informácie v tejto téme.
- Občania diskutovali viac o konkrétnych produktoch, ako o všeobecnej téme GMO.
- Pozitívne a negatívne aspekty GMO boli rovnako diskutované, preberali sa najmä konkrétne produkty (sója, obilniny) alebo sa porovnávala potravinová situácia hladu v Afrike so situáciou v EÚ.

Očkovanie

- O túto tému bol medzi respondentmi vysoký záujem a väčšina respondentov mala poznatky od odborníkov o pozitívnych účinkoch očkovania na populáciu.
- Vyšší záujem o využívanie sociálnych médií ako zdrojov informácií bol potvrdený medzi špecifickými skupinami mladých matiek, ktoré sa o tejto téme rozprávajú väčšinou vo svojich rodinných kruhoch a v rámci svojich rodičovských skupín.
- V skupinách týchto rodičov prevažuje tendencia zdieľať osobné skúsenosti s očkovaním, ako aj informácie získané z internetu, väčšinou z internetových diskusií.
- Tieto skupiny majú väčšiu tendenciu zdieľať informácie prostredníctvom sociálnych médií, ide o informácie ktoré často nie sú vedecky podložené, ale sú založené na osobných skúsenostiach.

"...často čítame niečo, čo je v súčasnosti veľmi populárne a chceme o tom vedieť viac, ale nemám pocit, že téma GMO niekde rezonuje, aby si ju ľudia všimli."

"Informácie by mali byť transparentné. Mali by byť otvorené a nič by nemalo byť skryté. Pretože ak je niečo hmlisté, vedie to k rôznym špekuláciám..."

"...všetko nájdeme na internete. Niekedy je tam toho dosť veľa. Môj vzťah k vyhľadávaniu lekárskejších informácií cez internet je dosť skeptický..."

”



”

"...informácie by mali zahŕňať štatistiky, údaje a faktické dôkazy."

”

Doplnková a alternatívna medicína

- O túto tému je zo strany respondentov záujem, ale tiež bol potvrdený nedostatok relevantných informácií založených na dôkazoch.
- Väčšina informácií ktoré respondenti získavajú je založená na osobných skúsenostiach, prípadne na informáciách z okruhu známych, ktorí majú s alternatívnou medicínou priamu skúsenosť.
- O tejto téme účastníci diskutujú väčšinou na internete a sociálnych sieťach.
- Respondenti majú tendenciu zhromažďovať informácie od komunikátorov zastúpených odborníkmi v oblasti alternatívnej medicíny, ale zároveň potvrdzujú nedostatok týchto informácií.

Odporúčania pre tvorcov politik

- Pravidelne produkovať televízne relácie o vedeckých témach, nových výsledkoch a problémoch spojených s týmito témami.
- Zaviest' v štátnych médiách rozhlas diskusiu s vedcami a odborníkmi za účasti širokej verejnosti.
- Poskytovanie špecializovaných školení pre vedeckých novinárov.
- Zvýšiť verejné financovanie vedy a vedeckej komunikácie.
- Viac zapojiť profesionálnych vedeckých komunikátorov do prezentovania vedeckých správ a odporúčaní.

Odporúčania pre komunikátorov

- Médiá by mali selektovať informácie a zverejňovať iba tie, ktoré sú overené a relevantné.
- Informácie prezentované v médiách by mali vychádzať z faktov a vedeckých poznatkov.
- Prekladať do slovenčiny viac informácií z medzinárodných a európskych zdrojov založených na vedeckých štúdiách.
- Reflektovať nedostatok špecializovaných novinárov zaoberajúcich sa vedeckými témami.
- Respondenti poukázali na potrebu jasnej komunikácie od komunikátorov, inštitúcií a vedcov.

- Otázky týkajúce sa dôvery/nedôvery boli medzi respondentmi živo diskutované.
- Respondenti diskutovali o dôvere nielen v rámci štyroch vybraných tém, ale aj vo všeobecnejšom zmysle vo vzťahu k rôznym druhom médií a komunikátorov.
- Dôvera mierne prevyšuje nedôveru.
- Na druhej strane nedôvera často súvisí s nedostatkom informácií, najmä s nedostatkom oficiálnych vyhlásení a vedeckých informácií.
- Pokiaľ ide o komunikačné procesy, dôvera je založená hlavne na autorite a dôveryhodnosti. Najdôležitejšiu úlohu vo všetkých vekových kategóriách a podľa stupňa vzdelania, i pôvodu, majú predovšetkým authority. Malou výnimkou je iba veková skupina 18 - 24 rokov s rovnakým postavením authority a dôveryhodnosti.
- V oblasti komunikačných stratégií bola najčastejšie zaznamenaná forma overovania informácií.
- Platformy sociálnych sietí sú často považované za komunikačné kanály, ktorými sa najčastejšie šíria falošné správy.
- Účastníci potvrdili spoľahlivosť zdrojov, ktoré sú založené na vedeckých dôkazoch a faktoch.
- Dôveryhodnosť je tiež vnímaná ako nevyhnutná súčasť spoľahlivosti komunikačných procesov.
- Respondenti na jednej strane potvrdili dôležitosť mienkotvorných osôb (napr. lekár, liečiteľ), na druhej strane však nenachádzajú dostatok relevantných a spoľahlivých informácií o niektorých témach.

Klimatická zmena

- V tejto téme prevláda dôvera nad nedôverou a významne súvisí s množstvom informačných zdrojov, širokou sociálnou diskusiou a možnosťami výberu informačného zdroja.
- Pri hodnotení správ respondenti najčastejšie overujú informácie trianguláciou zdrojov (hľadanie a overenie informácií z 3 rôznych zdrojov) a najmenej často uplatňujú svoje osobné kritériá.

Geneticky modifikované organizmy

- O tejto téme je nízke povedomie zo strany respondentov, čo súvisí aj s vyššou nedôverou.
- Nedôvera sa často spája s nedostatkom oficiálnych a vedeckých informácií o tejto téme.
- Respondenti v tejto téme poukázali na využívanie overovania relevantnosti informácií v komunikačných stratégiách.

Očkovanie

- Často bola vyslovená nedôvera voči spoločnostiam, ktoré stoja za vývojom vakcín, pričom účastníci spomínali ich ziskovosť.
- V každej skupine sme mohli vidieť respondentov, ktorí vyjadrili dôveru vtedajšej ministerke zdravotníctva (Andrea Kalavská).
- Bola vyslovená nedôvera webovým serverom, ktoré nezverejňujú svojich autorov ani zdroje (badatel.net, modrykonik.sk).
- Respondenti zdôraznili, že pre vedecké štúdie môže byť ťažké získať dôveru verejnosti, ak budú zápasit' s konšpiračnými teóriami, ktoré pracujú so strachom.



"...osobne by som sa priklonil k autorite, ktorá má dlhoročné skúsenosti v odbore..."

"...keď niečo započujeme v masmédiách alebo v televízii, považujem to za dôveryhodné, ak je to podporované nejakým výskumom alebo vedcami."

"Mnoho informácií v médiách je skreslených, takže dôverujem iba faktickým informáciám a vedeckému výskumu."

"Neverím médiám."

Doplnková a alternatívna medicína

- Stratégie, ktoré účastníci používajú pri kontrole spoľahlivosti zdrojov sú založené predovšetkým na overovaní informácií a na osobných skúsenostiach.
- Najdôležitejšie rozdiely medzi formami overovacích stratégií sme zistili medzi jednotlivými témami. Rozdiel je viditeľný napríklad v téme očkovania a klimatickej zmeny. V očkovaní prevládajú osobné kritériá (s veľkou dôležitosťou osobných skúseností), na druhej strane pri téme klimatickej zmeny prevláda triangulácia zdrojov a osobné kritériá sú menej dôležité.

- Respondenti potvrdili vyššiu nedôveru k informáciám, ktoré nie sú jasné alebo sú bez akýchkoľvek dôkazov, či vedeckých poznatkov.
- Pokiaľ ide o komunikačné procesy, respondenti majú tendenciu overovať informácie a vyhľadávať tie, ktoré sú založené na vedeckých dôkazoch.
- Respondenti tiež vyhľadávajú dôveryhodné informácie založené na zdieľaní osobných skúseností v oblasti alternatívnej medicíny.
- Respondenti majú tendenciu overovať si správy z médií a sú otvorenejší dôverovať informáciám založeným na osobných skúsenostiach.



Odporúčania pre tvorcov politik

- Zvýšiť dôveru v médiá.
- Podpora a propagácia vedeckých časopisov, fór a miest pre vedecké diskusie, nakoľko tieto zdroje informácií zvyšujú u ľudí dôveru.
- Vytvoriť orgán, ktorý by kontroloval relevantnosť informácií.

Odporúčania pre komunikátorov

- Informácie prezentované v médiách by mali vychádzať z faktov a vedeckých poznatkov.
- Sociálne siete zohrávajú dôležitú úlohu a mali by šíriť iba relevantné a dôveryhodné informácie.
- Dbieť na uvádzanie zdrojov informácií.
- Predkladať argumenty za a proti, aby sa zabránilo jednostranným úsudkom.
- Dať väčší priestor uznávaným a dôveryhodným komunikátorom, vedcom, odborníkom a novinárom.



Očkovanie

- Informácie o očkovaní občania očakávajú predovšetkým od lekárov, odborníkov a vedcov, pretože predstavujú dôveryhodné authority.
- Občania požadujú najmä transparentné a dôveryhodné informácie.
- Respondenti poukázali na dôležitosť poznať vždy zdroj informácií.
- Respondenti navrhli upraviť jazyk, ktorý odborníci a vedci používajú, aby boli informácie zrozumiteľné pre priemerného čitateľa.

Doplnková a alternatívna medicína

- Respondenti navrhujú vydávanie publikácií zameraných na poskytovanie informácií o vedecky podložených metódach alternatívnej medicíny.
- Publikácie majú poskytovať informácie o rozdieloch medzi alternatívnou medicínou a tradičnou medicínou, a ich syntézu na základe vedecky podložených informácií.
- Respondenti navrhujú zintenzívniť spoluprácu medzi vedeckými komunikátormi a lekármi podporujúcimi využívanie alternatívnej medicíny, avšak nie na úkor tradičných zdravotníckych metód.
- Účastníci tiež navrhujú, aby lekári zvýšili svoje vzdelanie v oblasti vedecky overených a bezpečných metód alternatívnej medicíny.



”

“Myslím si, že v škole by mal byť predmet, na ktorom by sa deti učili o klimatickej zmene a o tom, ako žiť ekologicky.”

”

“...je potrebné zvážiť či sú informačné zdroje dostupné všetkým občanom rovnako.”

”

“...bežné články obsahujú nedostatok informácií o tejto téme. Bolo by fajn, ak by vyhradili priestor pre viac informácií.”

”

“...podľa môjho názoru by mal štát vytvoriť podmienky pre verejnú diskusiu.”

Návrhy občanov pre vedeckú komunikáciu

Odporúčania pre tvorcov politik

- Štát by mal zabezpečiť dostupnosť relevantných informácií pre všetkých občanov rovnako.
- Štát by mal vytvárať podmienky pre verejnú diskusiu.
- Vzdelávací systém by mal byť nastavený tak, aby boli študentom interpretované vedecké informácie, založené na faktických poznatkoch odborníkov.
- Implementovať komplexnú a globálnu politiku v oblasti klimatickej zmeny.
- Zaviest' jasné označovanie tovaru založeného na vedeckých dôkazoch (vrátane GMO potravín), čo pomôže spotrebiteľovi pri výbere.
- Poskytovať školenia pre zdravotníckych pracovníkov v oblasti poskytovania vedeckých informácií o zdravotníckych témach občanom.



- Od systému vzdelávania sa očakáva nielen sprostredkovanie vedeckých informácií, ale aj lepšia príprava študentov na kritické myslenie.
- Väčšina respondentov očakáva, že inštitúcie budú hlavnými producentmi informácií a sprostredkovateľmi vedeckých poznatkov.
- Vedci by mali mať hlavnú úlohu pri oznamovaní vedeckých informácií.
- Vedecké poznatky by mali byť adresované širokej verejnosti v čo najzrozumiteľnejšej forme.
- Informácie šírené autoritami a odborníkmi prostredníctvom mediálnej komunikácie nie sú dostatočne diskutované, a účastníci potvrdili nedostatok vedeckých dôkazov na to, aby tejto oblasti hlbšie porozumeli.
- Občania požadujú od vedcov jasné a zrozumiteľné informácie.

Klimatická zmena

- Množstvo účastníkov poukázalo na dôležitosť vzdelávacieho systému a na poskytovanie relevantných informácií o klimatickej zmene na školách. V školských osnovách by mala táto téma dostať väčší priestor.
- Je potrebné, aby sa konalo viac verejných prednášok a aktivít, ktoré občanom poskytujú väčšiu informovanosť o téme klimatickej zmeny.
- Občania považujú za dôležité najmä praktické informácie, ktoré ich učia, čo môžu robiť v boji proti klimatickej zmene.

Geneticky modifikované organizmy

- Účastníci navrhujú doplniť povinné informácie na obaloch potravinových výrobkov o zložení z GMO zložiek.
- V potravinovej politike štátu jasne hovoriť o negatívach a pozitívach geneticky modifikovaných potravín.
- Zriadiť štátom garantovanú webovú stránku zameranú na poskytovanie informácií o geneticky modifikovaných potravinách.
- V TV a iných médiách zverejňovať reakcie vedcov, a odborníkov na aktuálne dianie a kauzy v Európe a svete, týkajúce sa GMO otrávin.



Odporúčania pre komunikátorov

- Je potrebné upraviť jazyk, ktorým odborníci a vedci komunikujú odborné informácie občanom. Informácie by mali byť zrozumiteľné pre priemerného čitateľa.
- Forma a jazyk informácií by mali byť objektívne, zrozumiteľné a prispôbené typu publika, ktorému je informácia určená.
- Viac publikovať populárno-vedecké články, ktoré sú ľahko zrozumiteľné pre všetkých občanov.
- Inštitúcie by mali koordinovať šírenie výsledkov výskumu a vedeckých informácií.
- Poskytovať inštitucionálnu podporu vedcom pri šírení výsledkov výskumu.
- Odporúčame, aby bolo do vedeckej komunikácie zahrnuté väčšie množstvo praktických informácií, s ktorými sa ľudia môžu stretnúť. Verejnosť potrebuje odporúčania a vedecké dôkazy, ktoré umožňujú lepšie pochopiť niektoré javy.
- Aktívnejšie využívať vizuálnu komunikáciu na zvýšenie atraktívnosti informácií.
- Vypracovať akademické programy v oblasti vedeckej komunikácie s cieľom poskytnúť školenie vedeckým komunikátorom, novinárom a iným sprostredkovateľom.



Vedci. Hlavné zistenia

Čo sa týka zapojenia vedcov do vedeckých komunikačných podujatí bol identifikovaný súbor niekoľkých stimulov. Niektoré boli orientované na víziu vedeckej komunikácie ako na vedecký spoločenský záväzok. Bolo to vnímané ako návrat spoločnosti k financovaniu vedy a zlepšovaniu demokracie, akcia na ochranu zodpovednej vedy a nástroj na zvyšovanie povedomia, zvyšovanie vedeckej kultúry alebo na podporu vedeckých povolání.

Niektoré stimuly boli štruktúrované na základe vízie vedeckej komunikácie ako stratégie na získanie osobných alebo profesionálnych výhod. To zohráva úlohu pri získavaní finančných prostriedkov alebo vedeckej spolupráce a pri presviedčaní strategických zainteresovaných strán o prostriedkoch.

Súčasťou práce vedcov bola aj vízia vedeckej komunikácie. Komunikačné plány a činnosti zahŕňajúce vedcov sú často formálne zahrnuté v dohodách o grante ako súčasť výskumných projektov prijímajúcich verejné prostriedky.

Vedecká komunikácia je vnímaná ako bariéra kvôli nedostatku uznania vedcov, nedostatok času v dôsledku nadmernej byrokratickej záťaže získavať prostriedky a projekty, taktiež kvôli nedostatku špecializovaného školenia v oblasti prírodovednej komunikácie a strachu z diskreditácie od kolegov, alebo nepochopenia zo strany verejnosti.

Odporúčania pre tvorcov politik

- Vyhlasovať výzvy na financovanie, v ktorých sa výslovne požaduje vykonávanie vedeckej komunikačnej činnosti.
- Uverejniť konkrétne výzvy na financovanie vedeckých komunikačných podujatí.
- Podporovať vedeckú komunikáciu ako súčasť práce vedcov.
- Formálne zahrnúť vedecké komunikačné činnosti ako kritérium hodnoty do hodnotenia kariéry vedca. Zahrnúť „odmeny“ pre výskumných pracovníkov zúčastňujúcich sa na vedeckých komunikačných činnostiach.

Odporúčania pre odborníkov z praxe (vedci a vedecké inštitúcie)

- Poskytnúť vedcom vhodné školenia o vedeckej komunikácii. Napríklad špecifické workshopy pre študentov doktorandského štúdia, postdoktorandov alebo vedúcich výskumných pracovníkov, alebo dokonca zahŕňať predmety prírodovednej komunikácie na vedeckých vysokoškolských stupňoch ako súčasť ich potrebných zručností.
- Zvážiť účasť na vedeckých komunikačných podujatiach ako doplnkový indikátor vedeckej produktivity a excelentnosti počas náboru, alebo kariérneho postupu výskumných pracovníkov na univerzitách, vo výskumných centrách atď.
- Ponúknuť inštitucionálnu podporu (finančné, technické a ľudské zdroje) vedcom pri vykonávaní vedecko-komunikačných podujatí.

Vedeckí komunikátori. *Hlavné zistenia*

Pokiaľ ide o stimuly pre profesionálne zapojenie sa do vedeckej komunikácie, zistili sme, že nové špecializované pracovné pozície vznikli ako reakcia na novinársku krízu a zmeny v komunikačnom svete. Komunikácia môže byť pre vedcov alternatívnou kariérou, ale aj naplnením ich osobného záujmu alebo zvedavosti. Odborníci tiež spomínajú komunikáciu ako odpoveď na spoločenskú zodpovednosť. Umožňuje im bojovať proti hoaxom a dezinformáciám vedy, zvyšovať povedomie verejnosti, pomáhať ľuďom prijímať informované rozhodnutia alebo uľahčovať dialógy vedcov.

Pokiaľ ide o bariéry, s ktorými sa stretávajú profesionálni komunikátori, spomínajú nedostatok zdrojov (hlavne ekonomických), nedostatok špecializovaných vedomostí, najmä vedeckých poznatkov o spoločenskom význame vedy alebo o tom, ako efektívne rozvíjať a hodnotiť vedecké komunikačné činnosti. Poukazujú tiež na nedostatok inštitucionálnej podpory výskumných inštitúcií, organizácií hromadných médií a vlád. V mnohých inštitúciách sú pracovné pozície spojené s vedeckou komunikáciou dočasné, závisia na konkrétnych projektoch alebo nezodpovedajú zavedenej inštitucionálnej stratégii.

Odporúčania pre tvorcov politik

- Vyčleniť konkrétne zdroje na podporu špecializácie vedeckej komunikácie.
- Zaviesť ocenenia alebo uznanie vo forme odmeňovania vedecko-komunikačných podujatí a profesionálnych vedeckých komunikátorov.
- Podporovať stabilizáciu nových vedeckých komunikačných pracovísk vo verejných vedeckých inštitúciách.
- Podporovať vedeckú komunikáciu ako alternatívny kariérny postup pre ľudí s vedeckým vzdelaním, so správnou štruktúrou a odmenami (pokiaľ ide o mzdy a ohodnotenie).

Odporúčania pre odborníkov z praxe (komunikátori, novinári, vedecké inštitúcie a masmediálne organizácie)

- Ponúknuť špecializované školenie pre komunikátorov v oblasti vedy.
- Zahnúť vedeckú komunikáciu do inštitucionálnych stratégií.
- Ponúknuť inštitucionálne pozície spojené s vedeckou komunikáciou vo výskumných inštitúciách.
- Podporovať špecializovanú vedeckú komunikáciu medzi staršími a organizáciami digitálnych masmédií.



CONCISE 2020

WEBOVÁ STRÁNKA PROJEKTU CONCISE

<https://concise-h2020.eu>

SOCIÁLNE SIETE



@ConciseEU



YouTube

Concise European Project

Partneri:



Universitat
Pompeu Fabra
Barcelona

SCS
Science, Communication
and Society Studies Centre



FACULTY
OF ECONOMICS AND SOCIOLOGY
University of Lodz



"Obsah tejto publikácie vznikol v rámci projektu CONCISE a nemusí odrážať názory Európskej únie."



Tento projekt je financovaný z programu Európskej únie pre výskum a inovácie Horizon 2020 na základe dohody o grante č. 824537